

Datum: 2026-06-17
Ärendenummer: SLK-2026-00351

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: kn.nm@regeringskansliet.se
Diarienummer: KN2026/00215

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Göteborgs Stad vill särskilt peka på att det är otydligt när krav på implementering av kvartär rening ska börja gälla och anser att det är av stor vikt att tidplanen upprättas så snart som möjligt för att underlätta för de reningsverk som träffas av kraven. Staden anser att införandet av kvartär rening i första hand bör implementeras vid avloppsreningsverk med recipienter som har det största behovet. Potentiella målkonflikter exempelvis mellan effektiv rening, klimatpåverkan och energineutralitet behöver kunna beaktas så att VA-systemen utformas och drifas på ett så hållbart sätt som möjligt.

Nedan följer Göteborgs Stads yttrande över remissen.

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

5 kap. 7 §, 9 §:

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget att krav på åtgärdsprogram utvidgas från om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm eller för att skydda kvaliteten på dricksvatten, till att även *hantera risker som utsläpp av avloppsvatten medför för människors hälsa och miljön*.

9 kap 2 §:

Definitionen av avloppsvatten i miljöbalken ändras så att dagvatten som bortleds från mark inom en avloppstätort också träffas av bestämmelsen, oavsett om marken är detaljplanelagd eller inte. Ändringen införs i 9 kap. 2 § 3 miljöbalken. Naturvårdsverket skriver under DEL 1 4.2.1 Ändringar i 9 kap. miljöbalken Ändrad avloppsvattendefinition i 9 kap. 2 § miljöbalken att genom hänvisningen till avloppstätort får förslaget bara konsekvenser för de bestämmelserna för dagvatten inom en avloppstätort.

Göteborgs Stad bedömer att begreppet *avloppstätort* och dess tillämpning kan behöva förklaras ytterligare, om inte annat så i framtida vägledning. Staden har inte kunnat bedöma konsekvenser för dagvattenhanteringen, administrativa och fysiska krav, av den ändrade definitionen i 9 kap. 2 § 3 miljöbalken.

9 kap 2 §, kopplat till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Förorenat dagvatten från urbana miljöer är avloppsvatten enligt definitionen i 9 kap. 2§ punkt 3 miljöbalken. Enligt den nu tillkommande paragrafen i 9 kap. 2 a § betecknas dock inte förorenat dagvatten som avloppsvatten.

Göteborgs Stad anser att det är olämpligt att undanta förorenat dagvatten från att vara avloppsvatten eftersom många recipienters miljö kvalitetsnormer påverkas negativt av dagvatten från urbana miljöer. Vidare finns i 9 kap. 2 § punkt 3 miljöbalken ett undantag för vad som betecknas som avloppsvatten "som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning". Detta undantag skulle nu i samband med nuvarande revidering behöva formuleras om så att det förtydligas att undantaget handlar om icke förorenat dagvatten från enskilda villor. Så som skrivningen är utformad idag riskerar förorenat dagvatten från större fastigheter inom urbana områden där icke-hushållspillvatten/industrispillvatten och förorenat dagvatten avleds att undantas från reningskrav.

Staden vill framhålla att om lagförslaget även hade gjort justeringar angående dagvatten skulle kommunerna få bättre kontroll över i vilken omfattning förorenat vatten släpps ut till allmänna ledningar inom avloppstätorter. Förorenat dagvatten finns inom urbana planområden som är kommunalt verksamhetsområde med "allmän avloppsanläggning", alltså kommunala ledningar. Avloppsledningarna är antingen kombiledningar eller separerade ledningar för hushållspillvatten, icke-hushållspillvatten och dagvatten.

Göteborgs Stad konstaterar att förslaget på ändringar inte kommer att lösa kommuners kunskapsbrist kring förorenat dagvattens negativa påverkan på recipienter så länge undantaget i 15§ Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) finns kvar: "Anmälningsskyldighet enligt 13§ gäller inte om avloppsanordningen är avsedd att föra avloppsvattnet till enbart en allmän avloppsanläggning". **Göteborgs Stad anser** att undantaget ska tas bort ur 15 § i FMH eftersom det då blir anmälningsskyldigt enligt 13 § FMH att anlägga nya dagvattenanläggningar inom områden där dagvatten betecknas som avloppsvatten enligt miljöbalken 9 kap 2 § punkt 3. Kommunerna kommer att öka sin kunskap kring förorenat dagvatten om undantaget ovan tas bort.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster

2 §

Paragrafen utökas med en definition av *industriutsläppsverksamhet*. Göteborgs Stad ifrågasätter om definitionens hänvisning till EU-direktiv behöver vara så omfattande och placerad i vattentjänstlagen. **Staden föreslår** att texten flyttas så den inte ligger mellan *anläggningsavgift* och *brukningsavgift* i listan med definitioner.

22 §

Förslaget innebär att 22 § kompletteras med 22 a § och 22 b §. Nuvarande paragraf beskriver att VA-huvudmannen kan ingå avtal om särskilda villkor med ägare till fastigheter vars VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i verksamhetsområdet.

Göteborgs Stad ser positivt på föreslagna kompletteringar av 22 §.

22 a §.

Förslagets nya 22 a § innehåller information om vad sådana särskilda villkor måste ta hänsyn till. **Staden noterar** dock att i Naturvårdsverkets beskrivning under avsnitt 4.10.1 (Avtal får inte hindra kravefterlevnad) finns en punkt om utsläpp till tillrinningsområde för uttagspunkt för dricksvatten, som saknas i den föreslagna 22 a §.

22 b §

Göteborgs Stad tillstyrker 22 b § som innebär att krav ställs på att huvudmannen för ledningsnätet ska samråda med huvudmannen för avloppsreningsverket innan icke-hushållspillvatten tillåts anslutas.

23 a §

Förslaget innebär att den nuvarande 23 §, *Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar* kompletteras med: 23 a § *Innan kommunen antar kommunala föreskrifter enligt 23 § ska de inhämta de upplysningar och yttranden som behövs från berörda huvudmän för ledningsnät och avloppsreningsverk.*

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget till ny 23 a §.

1.3 Förslag till förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse

1 kap. Ordförklaringar och tillämpningsområde

8 §

Ny formulering 8 §: ”Bräddning från kombinerade avloppsledningar: utsläpp i recipienten av orenat avloppsvatten från kombinerade avloppsledningar, orsakade av nederbörd eller systemfel”

Göteborgs Stad stödjer att definitionen av bräddning ändras så att den avser utsläpp av orenat avloppsvatten från *kombinerade* avloppsledningar. Förslaget är dock enbart kopplat till bräddning från kombinerade avloppsledningar, vilket medför en försämring från tidigare lagstiftning. Problem med inläckage av tillskottsvatten och systemfel på pumpstationer till det kommunala ledningsnätet sker till såväl separerade ledningsnät, duplikatnät och kombinerade avloppsledningar med utsläpp av bräddat avloppsvatten som följd. **Staden ser därför ett behov** av en kompletterande definition för utsläpp av orenat avloppsvatten från *separerade* avloppsledningar.

En alternativ tolkning av förslaget kan vara att bräddningar från separerade ledningsnät inte alls blir tillåtet, vilket medför strängare krav än idag och en miljömässig förbättring.

9 och 10 §§ *Beräkning av maximal genomsnittlig veckobelastning*

9 och 10 §§ anger att vid beräkning av belastningen ska inte hänsyn tas till: ”...*exceptionella vädersituationer, exempelvis sådana som uppstår till följd av kraftig nederbörd*”.

Göteborgs Stad anser att förtydligande definitioner behövs avseende vad som menas med ”hänsyn” och vad som avses med exceptionella vädersituationer. **Staden anser** även att det krävs ett förtydligande om hur det ska beräknas vilken belastning som *genereras* (9 §) i avloppstätorten och hur det i ska beräknas vilken belastning som *tillförs* (10 §) avloppsreningsverket.

2 kap. Ledningsnät och individuella system

Förordningen hänvisar till definition av avloppstättort i miljöbalken (med ändringar som ingår i förslaget). Förslaget beskriver (3 §) att kommunen ansvarar för att anlägga ledningsnät inom avloppstättort med belastning på 1000 pe eller mer när ansvar för allmän VA-anläggning enligt 6 § i vattentjänstlagen föreligger. Förslaget beskriver också individuella system (6–8 §§). I förslaget står att Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt register över avloppstättorter med en belastning på 1 000 pe eller mer. Detta register, med geografisk avgränsning, finns ännu inte framtaget

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget. Staden tolkar förslaget som att det (även) framåt kommer vara möjligt att utforma och även begränsa verksamhetsområdet för kommunalt avlopp med hänsyn till vad som är hållbart utifrån samhällsekonomiskt och miljömässigt helhetsperspektiv.

Göteborgs Stad anser att det är viktigt att enskilda/individuella anläggningar kan användas där det är mest effektivt utifrån miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Göteborgs Stad konstaterar att förslaget innebär ett behov av ökad samsyn mellan tillsynsmyndigheterna eftersom krav på rapportering och information ökar. Som avloppstättort definieras är Göteborgs kommun och anslutna kranskommuner en enda avloppstättort med flera juridiska personer som verksamhetsutövare över ledningsnätet och Gryaab AB är verksamhetsutövare över avloppsreningsverket.

Göteborgs Stad konstaterar att förslaget innebär att kommunernas tillsynsmyndigheter behöver föra register om och ha kunskap om vilka som har individuella system inom avloppstättorter. Detta medför ett ökat tillsynsbehov avseende små avloppsanläggningar. Inom avloppstättorter med kommunala ledningar kan det finnas ett eller flera individuella system, alltså avloppsreningsverk eller andra avloppsanordningar med eget utsläpp av spillvatten eller dagvatten. De individuella systemen får enligt lagförslaget vara maximalt 2 procent av de totala ledningarna. Idag finns inte kunskap om vilka som har individuella system inom verksamhetsområden för kommunalt VA eftersom kraven i Lagen om allmänna vattentjänster enbart anger att fastigheter inom området ska betala en kostnad för att ledningar dras fram och varje fastighet erbjuds en anslutningspunkt. Det finns inget krav på att fastigheterna inom ett verksamhetsområde faktiskt ansluter sig.

3 kap. Reningskrav och utformning av reningsverk

Kvartär rening 13 §

13 § Avloppsvatten från tätbebyggelse som släpps ut från avloppsreningsverk med en belastning på 150 000 pe eller mer ska ha genomgått kvartär rening enligt kraven i avsnitt 3 i bilaga 1 för de vattenområden och vid de tidpunkter som anges i bilaga 3.

Förslagets största konsekvens för det regionala avloppsreningsverket (Gryaabs Ryaverket) där, Göteborgs Stad är delägare, är att krav på rening från mikroföroreningar, benämnt som kvartär rening, kommer att införas. Kvartär rening ska införas och uppfylla kraven i avloppsvattendirektivet, för avloppsreningsverk som renar avloppsvatten med en belastning på 150 000 pe eller mer, senast den:

- a) 31 december 2033 för utsläpp från 20 % av dessa avloppsreningsverk,
- b) 31 december 2039 för utsläpp från 60 % av dessa avloppsreningsverk,
- c) 31 december 2045 för alla utsläpp från dessa avloppsreningsverk.

Göteborgs Stad noterar dock att Naturvårdsverket i sitt förslag till nationell implementering inte har angett när kraven ska börja gälla för vilka avloppsreningsverk (2033, 2039 eller 2045).

Utbyggnadsplanerna i avloppsförordningens bilaga 3 är tom i Naturvårdsverkets förslag och det hänvisas till att regeringen ska fastställa planerna senast juli 2027.

Göteborgs Stad anser det vara av stor vikt att tidplanen i bilaga 3 upprättas så snart som möjligt för att underlätta för de reningsverk som träffas av kraven och som behöver implementera kvartär rening. Det är angeläget att denna förteckning tas fram snarast och med hänsyn till både recipienternas känslighet och hur snabbt reningsverken kan kompletteras med kvartär rening utan att miljömässiga målkonflikter blir för stora.

Göteborgs Stad ser stora utmaningar för de avloppsreningsverk som berörs av krav på kvartär rening till 2033 och även till 2039. Då ett omfattande utbyggnadsprojekt i flermiljardersklassen planeras (Nya Rya) vid Ryaverket som behöver färdigställas innan nuvarande anläggning kan avlastas och ombyggnationer genomföras, har Gryaab AB i praktiken inga möjligheter att införa kvartär rening till 2033 och ett införande år 2039 är förknippat med stora osäkerheter.

Staden anser att införandet av kvartär rening i första hand bör implementeras vid avloppsreningsverk med recipienter som har det största behovet. Det resurseffektivaste införandet av kvartär rening som också speglar den rimligaste prioriteringen av recipientbehov är att uppfylla kraven till år 2045.

15 §

I förslaget anges att tillsynsmyndigheten får besluta om andra ämnen än de som anges i avsnitt 3 i bilaga 1 för att beräkna minsta procentuell reduktion om färre än sex ämnen kan uppmätas i tillräcklig koncentration. **Göteborgs Stad anser** att det behöver klargöras vad som menas med ”*tillräcklig koncentration*” och om detta avser inkommande avloppsvatten till avloppsreningsverket, inkommande avloppsvatten till den kvartära reningsprocessen, utgående avloppsvatten eller alla provtagningspunkter.

16 § punkt 1

Staden anser att 16 § punkt 1 behöver tydliggöras avseende när områdesförteckningen gällande mikroföroreningar ska ha tagits fram. Staden tolkar det som senast den 1 januari 2028 då det nationella genomförandeprogrammet ska vara klart och redovisat för kommissionen.

17 §

Staden anser att i 17 § bör ett årtal läggas till för att tydliggöra när regeringen senast behöver besluta om förteckningen som åsyftas i 16 §.

18 §

Staden anser att i 18 § bör en tidsbegränsning läggas till om när förteckningen som åsyftas i 16 § ska offentliggöras.

20 § *Icke-hushållspillvatten som avleds till allmän va-anläggning*

Paragrafen beskriver att tillsynsmyndigheten för en verksamhet som leder icke-hushållspillvatten till en allmän VA-anläggning ska granska tillstånd och förelägganden minst vart 10 år, vid behov förelägga om åtgärder, och att tillsynsmyndigheten då ska samråda med verksamhetsutövaren för ledningsnätet och *vid behov* verksamhetsutövaren för avloppsreningsverket.

Göteborgs Stad är positiv till förslaget och kravet på översyn av gamla tillstånd. Staden föreslår att orden ”vid behov” stryks eftersom det vid avledning av icke-hushållspillvatten är viktigt att samråda med huvudmännen/verksamhetsutövaren för både ledningsnät och reningsverk.

4 kap. Avloppsplaner (samt DEL I Förslag till ändringar på förordningsnivå samt övriga förslag om rening av avloppsvatten, 5.6 Avloppsplaner)

I nya avloppsdirektivet under artikel 5 framgår att avloppsplaner ska tas fram och var sjätte år ses över och uppdateras vid behov. I förslaget från Naturvårdsverket förtydligas att en avloppsplan ska tas fram för varje avloppstätort. En avloppstätort kan definieras utifrån avrinningsområde till ett avloppsreningsverk och kan således sträcka sig över flera kommuner. De delägarkommuner som är anslutna till Gryaab ingår i samma avloppstätort och således ska en avloppsplan tas fram och uppdateras i samverkan mellan kommunerna. Förslaget kommer att förtydligas med ytterligare föreskrifter.

Kravet innebär utökad mellankommunalt samarbete och en avloppsplan kan sammanföra viktig information som idag finns utspridd i olika dokument. **Göteborgs Stad bedömer** dock att detta kommer innebära en ökad administrativ börda.

Det vore också önskvärt med en implementering som tillåter att avloppsplanen kan bestå av/ingå som delar i andra planer för att förenkla administrationen. Kravet på revidering vart sjätte år kan vara uppfyllt om varje ingående del revideras minst vart sjätte år även om inte hela avloppsplanen revideras vid samma tillfälle.

I direktivet står bland annat att avloppsplaner även ska innehålla åtgärder som begränsar bräddning till högst 2 procent av den årliga uppsamlade belastningen i avloppsvatten, beräknad vid torrvädersflöde. Men någon definition av torrvädersflöde finns inte i Naturvårdsverkets förslag. Naturvårdsverket har valt att inte aktivera kravet i avloppsplanerna tills vidare.

Göteborgs Stad anser att det behövs en definition av torrvädersflöde i närtid för att VA-huvudmän ska kunna bedöma omfattningen av kravet och identifiera eventuellt åtgärdsbehov. Definitionen behövs för att kunna beräkna den procentuella reduktionen korrekt och därmed visa på att verksamhetsutövaren kan innehålla kraven i avloppsvattendirektivet och för att den kvartära reningen dimensioneras korrekt.

Göteborgs Stad anser också att det behöver tydliggöras i vägledning eller på annat sätt hur en rättvis fördelning av ansvar och skyldigheter ska utformas när en avloppstätort sträcker sig över flera kommuner.

5 kap. Energikartläggning och energirapportering

Direktivet ställer krav på att reningsverk ska genomföra en energikartläggning vart fjärde år.

Göteborgs Stad är positiv till införandet av krav på energikartläggning i avloppsdirektivet. Utöver vad som i allmänhet ingår i en energikartläggning ska särskilt fokus läggas på att identifiera och utnyttja potentialen för att minska utsläppen av växthusgaser.

Göteborgs Stad är positiv till ökade incitament för huvudmän för ledningsnät att energieffektivisera exempelvis pumpning. Det är inte möjligt i nuläget att bedöma vilka krav som kan ställas på VA-huvudmän för avloppsledningsnät kopplat till energineutralitet. **Göteborgs Stad ser en viss risk** att energikartläggningen kan leda till en stor administrativ börda. Energineutralitet bör beaktas utifrån helhet och samhällsekonomisk nytta, exempelvis avseende var i systemen det är mest lämpligt att återvinna värme i spillvatten.

3 §

”3 § De första energikartläggningarna ska göras:

1. den 31 december 2028 för avloppsreningsverk med en belastning på 100 000 pe eller mer och de ledningsnät som är anslutna till dem,”

Staden föreslår att den inledande meningen i 3 § ändras på till följande lydelse *”De första energikartläggningarna ska göras senast”*. Ordet *”senast”* bör läggas till då detta ord förekommer i artikel 11 i avloppsdirektivet samt underlättar tolkningen av paragrafen.

Göteborgs Stad noterar att det av Naturvårdsverkets förslag till implementering inte framgår vilka kriterier som ska ligga till grund för när energirelaterade åtgärder ska vidtas. Det framgår inte heller om det krävs ändringar i lagstiftningen vad gäller tillsynsmyndighetens befogenheter att ställa krav på sådana åtgärder.

1.4 Förslag till förordning (2027:000) om producentansvar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

Avloppsproducentorganisation är frivilligt att bilda men obligatoriskt att vara ansluten till som producent av humanläkemedel och kosmetiska produkter. Det är oklart hur information om att producenter måste anslutas till en avloppsproducentorganisation kommer att nå alla producenter,

särskilt de som finns utanför EU. De ämnen som ska renas bort i den kvartära reningen enligt bilaga 3 i Förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse och som idag finns med i förslaget är nästan uteslutande läkemedelssubstanser. Läkemedelsverket ska specificera vilka substanser i kosmetiska produkter som berörs.

Göteborgs Stad anser att det är lämpligt att de substanser i kosmetiska produkter som ska renas bort specificeras i bilaga 3 så snart som möjligt för att underlätta för producenter av kosmetiska produkter att ansluta till en avloppsproducentorganisation.

4 §

I föreslagen ny § 4 **ställer sig staden frågande** till varför avgränsningen har gjorts till när en producent ”för första gången” släpper ut produkter på den svenska marknaden.

BILAGA 1

1. Sekundär rening

Göteborgs Stad tillstyrker Naturvårdsverkets förslag gällande att kraven för parametern biokemisk syreförbrukning kan mätas som BOD₅ eller som BOD₇ och att parametrarna kemisk syreförbrukning (COD) och totalt organiskt kol (TOC) är ömsesidigt utbytbara så att en kan väljas. **Staden tillstyrker** även att alternativ till de metoder som används för övervakning och utvärdering som anges i avloppsdirektivet bilaga 1 del C får användas.

BILAGA 3

I Naturvårdsverkets förslag anges att begränsningsvärden för kvartär rening ska gälla från den 1 januari 2033 istället för den 31 december 2033 som anges i avloppsvattendirektivet. Staden menar att detta är förvirrande då det samtidigt anges på s. 169 att reningsverk ska vara ”utrustade med kvartär rening”: ”...20 procent av reningsverk med en belastning från 150 000 pe eller mer ska vara utrustade med kvartär rening senast 31 december 2033”. Utifrån ovan stycke är det oklart vilken tidplan som gäller för när ett reningsverk ska vara *utrustat med kvartär rening* respektive *uppfylla villkoren* för kvartär rening, den 1 januari 2033 eller den 31 december 2033. Tidplanen för de avloppsreningsverken som ska vara klara 2033 kommer att vara mycket pressad och om det är Naturvårdsverkets skrivning i bilaga 3 som gäller innebär det att tidplanen i praktiken förkortas med ett helt år.

Kapitel 7.2.5 Bemyndigande om skyldighet för en verksamhetsutövare för ett avloppsreningsverk att rapportera investeringsuppgifter till Naturvårdsverket

Då Naturvårdsverket föreslår att kostnader för investeringar, drift, information till VA-abonnenter och vissa administrativa kostnader ska täckas av producentansvaret är det viktigt att en så heltäckande bild som möjligt av dessa kostnader också rapporteras in till Naturvårdsverket. Därav bör texten ändras till att inkludera även driftkostnader och andra kostnader.

Göteborg den 17 juni 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld